

Настин С.

*студентка юридичного факультету,
Західноукраїнський національний
університет.*

*Науковий керівник: к. ю. н., доцент, доцент
Кафедри теорії права та конституціоналізму
Подковенко Т. О.*

СПІВВІДНОШЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВА ТА СИСТЕМИ ЗАКОНОДАВСТВА

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризують глибокі системні зміни, які відбуваються у різних сферах суспільного життя, у тому числі і у сфері права. Під впливом цих процесів не лише здійснюється трансформація існуючих правових явищ чи поява нових, але й виникає нагальна потреба у їх дослідженні, переосмисленні понять, категорій та конструкцій [1, с. 1]. У доктрині загальнотеоретичної юриспруденції особливо чітко це простежується при аналізі сутності системи права, її структурних елементів (норми права, інститути права, підгалузі права та галузі права) та її співвідношення з системою законодавства. Саме тому, подальший аналіз та осмислення основних факторів та напрямів становлення системи права є однією з сучасних тенденцій розвитку теорії права.

Виклад основного матеріалу. Система права у юридичній літературі визначається як «зумовлена сполученням приватних і публічних інтересів та інтегрована принципами права сукупність правових норм, внутрішня організація якої характеризується цілісністю, диференціацією та групуванням норм у відносно самостійні узгоджені структурні утворення (інститути, підгалузі, галузі, підсистеми права та ін.)» [2, с. 165]. Л. Добробог визначає систему права як «об'єктивно обумовлене суспільними відносинами, національними, історичними, культурними або іншими соціальними факторами об'єднання правових елементів, у якому всі елементи настільки тісно пов'язані один з одним, що виступають по відношенню до оточуючих умов та інших систем як єдине ціле, якому властиві саморегуляція і динамізм» [3, с. 32]. Система права є внутрішньою структурою права, що обумовлена економічним і соціальним устроєм та відображає внутрішню узгодженість і єдність юридичних норм та одночасно їх поділ на відповідні галузі та інститути. Системи права являє собою явище об'єктивного характеру, що складається не довільно, а у зв'язку із системою існуючих суспільних відносин.

Варто зазначити, що основними підставами побудови системи права є предмет і метод правового регулювання. Велике значення має розподіл методів правового регулювання на імперативні та диспозитивні. Важливою класифікацією галузей права є виділення матеріальних та процесуальних, публічних та приватних галузей права.

Для нашого дослідження важливо встановити співвідношення між системою права і системою законодавства. Вирішення цього питання на належному рівні здатне забезпечити доступність законодавства, адекватне вираження в ньому права, скорочення зайвих нормативно-правових актів, належний рівень стабільності і динамізму законодавства [4, с. 13]. Поняття

«система права» і «система законодавства» є тісно взаємопов'язаними, оскільки принципи, норми, інститути права зовні об'єктивуються в законодавстві [5, с.291]. У той же час система права та система законодавства є самостійними категоріями, їх слід розрізняти. Ці явища співвідносяться між собою як зміст права (система права) та форма права (система законодавства).

За своєю суттю термін «законодавство» є складною правовою конструкцією, яка пов'язана й зумовлена низкою політичних, соціальних, економічних і правових чинників. До останніх необхідно віднести чітку процедуру прийняття актів законодавства, ефективну роботу органів державної влади та інших уповноважених органів із питань законотворчості, високий рівень правової культури тощо [6, с. 131]. О. Скакун вказує на те, що поняття «система законодавства» можна трактувати у «вузькому» та «широкому» розумінні [7, с. 249]. Широке трактування включає в поняття законодавства акти законодавчих органів і підзаконні акти (акти органів управління тощо). Вузьке трактування – акти законодавчих органів (закони і постанови парламенту про введення цих законів у дію). О. Скакун стверджує, що сьогодні в юридичній науці все більше перевага віддається «вузькому» трактуванню законодавства, яке визначається як система всіх упорядкованих певним чином законів цієї країни, а також міжнародних договорів, ратифікованих парламентом [7, с. 249]. Фактично система законодавства є формою існування правових норм, засобом надання їм визначеності та обов'язковості.

Висновки. Таким чином, систему права слід розглядати в якості найважливішого елементу права, що відображає його чітку структуру та системність. Система права є цілісним утворенням та об'єднує всі норми права. Система права є складним багаторівневим комплексом, що включає галузі, інститути та норми права. Система права відповідає вимогам до систем взагалі, що підтверджується наявністю складних взаємозв'язків між: елементами норми права; нормами, об'єднаними до інститутів; інститутами певної галузі права; окремими галузями права. Система права та система законодавства є взаємопов'язаними категоріями, які співвідносяться як зміст та форма. Система права відображає внутрішню структуру права, внутрішні зв'язки між нормами правами. Система законодавства знаходить свій вираз у зовнішньому закріпленні у нормативно-правових актах.

Список використаних джерел

1. Заморська Л. І. Правова нормативність в умовах становлення та розвитку українського права : загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.01. Одеса, 2014. 44 с.
2. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С.І.Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
3. Добробог Л. М. Закономірності виникнення, розвитку та функціонування комплексної галузі права як елемента системи права : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2016. 34 с.
4. Суходубова І. В. Стабільність і динамізм законодавства: поняття, співвідношення, засоби забезпечення : монографія / І. В. Суходубова; [наук.

ред. О. В. Петришин]. Х.: Право, 2016. 228 с.

5. Пархоменко Н. М. Законодавство України на сучасному етапі: кількісний та якісний аналіз. *Публічне право*. 2012. № 3. С. 291-298.

6. Галюк Р. Г. Співвідношення системи права та системи законодавства. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. / редкол.: С.В.Ківалов (голов. ред.), В. М. Дрьомін (заст. голов. ред.) Ю. П. Аленін [та ін.] ; МОН України; НУ ОЮА. Одеса : Юрид. л-ра, 2014. Випуск 74. С. 129-134.

7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (енциклопедичний курс) : підручник. Харків, 2001. 656 с.

Гриців К.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії права та конституціоналізму ЗУНУ*

Кравчук В. М.

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В РЕКЛАМІ: КРІЗЬ ПРИЗМУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Актуальність проблеми. Рекламні матеріали мають великий потенціал формувати уявлення про соціальні групи, втілювати стереотипи та впливати на соціальну поведінку, на громадську думку. Тому дослідження цієї теми є актуальним для розуміння, наскільки дискримінаційною (та за якими захищеними ознаками) буває реклама, які групи найбільш вразливі до цього та як ця сфера врегульована законодавством України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потрібно відзначити, що деякі проблеми правового регулювання рекламної діяльності були досліджені такими вченими-правознавцями, як Т. Бурейчак, С. Вихор, А. Гринько-Гузевська, Б. Довгань, Т. Забаштанська, К. Калаченкова, О. Крамаренко, О. Курчин, О. Радченко, А. Роговий, К. Романчук, К. Стороженко та інші.

Мета даної роботи полягає у вивченні ефективних правових заходів для протидії дискримінації в рекламі. Основні завдання включають аналіз впливу реклами на формування стандартів мислення та соціальної поведінки, виявлення негативних наслідків реклами, що сприяє стереотипам та нерівності за будь-якою ознакою.

Виклад основного матеріалу. В сучасному світі реклама відіграє надзвичайно важливу роль. Вона діє як могутній канал комунікації, що впливає на усвідомлення споживачами певних цінностей, ідей та норм поведінки. Реклама надає нам інформацію про нові продукти і послуги, допомагає порівнювати їх, знаходити найвигідніші пропозиції. Вона також стимулює нас до покупок, формує наші смаки і уподобання. Крім того, реклама впливає на суспільне середовище, підтримуючи пропагування ідеалів, стереотипів, тим самим вона породжує дискримінацію у суспільстві.